

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

ΘΕΣΠΙΣ - ΠΕΝΘΕΑΣ

(ποιητικός διάλογος)

ΑΘΗΝΑ 2001

Έργα του ιδίου:

Ο Πορφυρός Ήλιος του Έρωτα και του Θανάτου, Τέχνη και Λόγος 1987.

Άγουρος Έρωσ, Τέχνη και Λόγος 1988.

Η Κοιλιάδα των Νεκρών Ερώτων, Πλέθρον 1990.

Έρωσ Ηλιότροπος, Πλέθρον 1993.

Ο ποιητής του Abdeljebbar, Πλέθρον 1995.

Αγαύης Έρωσ, Οδυσσέας 1995.

Η Φωνή του Μανδραγόρα, Οδυσσέας 1997.

Έρωσ Τριμαργικός, Πλέθρον 1997.

Στον Αστερισμό της Εκάτης, Δωδώνη 1997.

Έρωτες Γυρίνων και Κρίνων, Οδυσσέας 1998.

Έρωσ Παλίμψηστος, Το Ροδακίό 1999.

Le Chant de la Mandragore, La Bruyère, Paris 1999.

Ο Θάνατος του Ευριπίδη, Δωδώνη 1999, 2000 (δεύτερη έκδοση βελτιωμένη).

Palmiers et Mandragores, L'Harmattan, Paris 2000.

Το "Μετά" της Τραγωδίας, Οδυσσέας 2000.

Όρθρος Αιώνας, δυτικές ινδίες 2000.

Ερωτικά Μοιρολόγια, Παρουσία 2001.

Copyright: Κωνσταντίνος Μπούρας

Σμολένσκη 22

114 72 Αθήνα

Τηλ.3619249

E-mail: kbouras@compulink.gr

www.konstantinosbouras.gr

Ημέρα πρώτη

ΘΕΣΠΙΣ: Λένε πως μαζί μου γεννήθηκε η τραγωδία. Δεν ξέρω. Προηγήθηκαν άλλοι πολλοί. Τόσοι, που ούτε τα βότσαλα του Αιγαίου δε μπορούν να τους μετρήσουν. Όμως εσείς, οι απόγονοί μου, έχετε τη manía να κατατάσσετε, να ταξινομήτε, να εντάσσετε, να αφορίζετε και ν' απορρίπτετε, στο όνομα μιας Λογικής που γέννησε τις πυρές του Μεσαίωνα. Ο Αριστοτέλης μίλησε για το τραγικό πάνω στο πτώμα της τραγωδίας. Και οι κατοπινοί επανέλαβαν χωρίς διάκριση τους αφορισμούς του. Η τραγωδία είναι είδος θρησκευτικό. Μπορεί για σας «η θρησκεία να είναι το όπιο του λαού» και οι θεοί κατασκευάσματα της ανθρώπινης διάνοιας για να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένα κοινωνικοπολιτικά συστήματα. Ξεχνάτε όμως κάτι: το φόβο του Ανθρώπου μπροστά στο Άγνωστο. Την Ανώτερη εκείνη Νόηση που μέσα της κολυμπάμε σαν τα ψάρια. Θα μου πείτε πώς τα ξέρω όλα αυτά. Πώς μπορώ να μιλάω για 'κείνους που έφυγαν, για 'κείνους που θά 'ρθουν: την ατέλειωτη σειρά μαρτύρων μιας πίστης που αποκαλύπτεται κάθε φορά με άλλα ονόματα, όμως στην ουσία της είναι η ίδια: ο Χριστός και ο Διόνυσος αλλάζουν άμφια, όμως η άμπελος ευφραίνει πάντα την καρδιά του ανθρώπου, κι η ψυχή διψά για το νάμα του Αόρατου για να αντέξει το παρόν, για να λησμονήσει ή να κατανοήσει το παρελθόν, για να βαδίσει ατρόμητη προς το μέλλον. Όταν ο Απόστολος Παύλος θα επισκεφθεί την Πνύκα θα βρει έναν βωμό αφιερωμένο στον Άγνωστο Θεό. Αυτού του Θεού είμαι κι εγώ ιερέας. Κι έχω το χάρισμα της ενόρασης, όπου όλα γίνονται δια μιας φωτεινά και ο Χρόνος ουκ έστιν έτι. Με κυνήγησαν και μαρτύρησα γι' αυτή μου την πίστη. Αναλώθηκα σε ατέρμονες εξορίες, περιπλανήθηκα, κοιμήθηκα στα χαντάκια ή σε σπηλιές παρέα με φίδια μυστικά. Δεν τα φοβήθηκα. Ο άνθρωπος με τρομάζει, αυτό το ζώο που αρνείται τη σωτηρία του κι όμως την επιδιώκει με κάθε ανάσα, με κάθε νεύμα, με κάθε κίνημα ερωτικό.

Η μαγιά φουσκώνει στις πινακωτές. Σε λίγο θα κάψουν τους φούρνους και θα μυρίσει φρεσκοψημένο ψωμί. Οι γιαγιάδες καθαρίζουν τα χόρτα του κήπου για να τα βράσουν με τις φακές, ψιλοκόβουν το κρεμμύδι και τις πουρίδες του σκόρδου, αποσπούν δυο φύλλα δάφνης και σιγομουρμουρίζουν τραγούδια της Ιωνίας. Αα, η Ιωνία με τα αρώματα και τα δεκτικά κορμιά. Η Ιωνία, η πατρίδα μας. Η πατρίδα της Ευρώπης και του πολιτισμού. Όμως δεν είναι ώρα για τέτοια. Εγώ πρέπει να παλέψω για τον άρτο τον επιούσιο. Προσπαθώ να γράψω έναν «Πενθέα» που θα υποδυθώ όλους τους ρόλους ο ίδιος. Κάθε πρωί ξεκινώ με την ίδια ναυτία μπροστά στο Άγνωστο. Κάθε βράδυ κοιμάμαι κατάκοπος από τη δική μου Τιτανομαχία. Πιστέψτε με, θέλει πολύ κουράγιο κι αντοχή ετούτος ο αγώνας. Όμως εκεί ψηλά στον ουρανό μια ταξιαρχία αγγέλων σπεύδει να με βοηθήσει.

Πρώτα πρέπει να οργανώσω σε ομάδες τους χωριάτες που θα υποδυθούν τις Βάκχες τις τρελές, τις φιδομαλλούσες. Και πρέπει να βάψουμε δέρματα προβάτων και κατσικιών να μοιάζουν με ελαφοτόμαρα. Και κάποιος ξυλουργός καλός πρέπει το θύρσο να μου πελεκήσει. Γιατί να μην είχα το χάρισμα της Ελένης να χωρίσω το κορμί σε δεκαπέντε είδωλα από αιθέρα κι όλα εγώ να τα πράξω, όπως αρμόζει στο Θεό να γίνουν;!

Ε, 'σεις, ελάτε εδώ και φτιάχτε ένα βωμό από κούτσουρα. Κι εσείς εκεί μη χαζολογάτε με τα ζάρια. Πρέπει επείγοντως ένα ξόανο από άχυρο και ρούχα ανθρώπου να φτιάξετε που να μοιάζει με τον Πενθέα. Με τέτοιο τρόπο όμως τα μέλη να συναρμόσετε ώστε στο τέλος να ξανακολλούνε.

Σκέφτηκα πως ο αγαθός θεός δεν αρκείται στην τιμωρία των Θηβαίων που περιγέλασαν τη μάνα του και τη θεική καταγωγή του, αλλά φιλεύσπλαχνος ων, διατάζει την ανάσταση του νεκρού. Η χαροκαμένη μάνα του Πενθέα, η Αγαύη, σαν άλλη Ίσιδα, μαζεύει τα κομμάτια του και τα ξανακολλάει και ο Διόνυσος παίρνοντας επιτέλους τη φρικτή μορφή του, κι αφήνοντας κατά μέρος την ταπεινή περιβολή του Βάκχου, κατεβαίνει και με τον κεραυνό του Δία στο ένα

χέρι και με το θύρσο στο άλλο, χτυπάει τη γη και βγαίνει νερό. Από αυτό το νερό αλείφει τα χείλια του νεκρού Πενθέα η Αγαύη και τα χείλη του κινούνται πάλι σε έναν αίνο για τον πανάγαθο θεό.

Θα δούμε πώς θα δεχθούνε οι χωρικοί αυτές μου τις καινοτομίες. Δε λέω, ο μύθος είναι παλαιός κι έχουμε την ελευθερία να αυτενεργούμε πάνω στους μύθους, όμως υπάρχει πάντα μια λεπτή γραμμή, ένα όριο που δεν πρέπει να περνούμε. Ποιο νά 'ναι αυτό το όριο, κανένας δεν το βλέπει, παρά μόνο τα χειροκροτήματα ή οι αποδοκιμασίες του κοινού το καταδεικνύουν. Είναι όπως με τα ζάρια. Ποτέ δεν ξέρεις το τέλος του παιχνιδιού. Κι αυτό ακριβώς δίνει δύναμη στην ανέμη για να γυρίσει.

Όμως ας δοκιμάσω εκείνο το προβληματικό κομμάτι του Προλόγου. Λέω ότι ο Κάδμος είναι ευσεβής. Αλλά σύμφωνα με το μύθο με τις δικές του διαβολές ξεσηκώθηκαν οι άλλες κόρες του και οι Θηβαίες εναντίον της Σεμέλης. Θα δούμε μήπως το αλλάξω.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: *Ο Διόνυσος είμαι, γιος του Δία και της Σεμέλης. Στη χώρα των Θηβαίων ήρθα που βασιλεύει ο Πενθέας, εγγονός του Κάδμου, γιος της αδελφής της μάνας μου της Αγαύης. Όψη θνητού πήρα για να εκδικηθώ το θάνατο της κεραυνοβολημένης μάνας μου. Ήταν βλέπεις μεγάλη η οργή της Ήρας που ο Δίας έσμιξε με τη θνητή Σεμέλη. Κι ας καταγόταν από τη γενιά των σπαρτών, κι ας είχε προγόνους της τα δόντια του δράκοντα. Βλέπω από ψηλά τα χείλια να κολυμπάνε στα νερά του Ισμηνού, στα ρεύματα της Δίρκης. Και πιο πέρα, στο παλάτι κοντά, το μνήμα της μάνας μου ν' αχνίζει ακόμα από τη θεία πυρά που την κατέκαψε. Ο Κάδμος, ο ευσεβής παππούς μου, προς τιμήν του, χαρακτήρισε τον τόπο άδυτο και ιερό, κι εγώ άπλωσα τις χλωρές κληματαριές μου ολόγυρα και τα τσαμπιά τους μήτε τα πουλιά μήτε τα παιδιά τολμούν να δρέψουν.*

Μα να, βλέπω το μαθητή μου να έρχεται. Και πρέπει να ετοιμαστώ να απαντήσω στον καταιγισμό των ερωτήσεών του. Είναι επίμονος και μεθοδικός. Έχει και ταλέντο.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Καλημέρα δάσκαλε.

ΘΕΣΠΙΣ: Καλώς ήρθες Πενθέα. Λοιπόν, είσαι έτοιμος για τη σημερινή μας πρόβα;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Για σας είναι πρόβα. Για μένα είναι μάθημα.

ΘΕΣΠΙΣ: Γνωστική η απάντησή σου. Όμως κρύβει μέσα της το σπέρμα της αλαζονείας. Άκουσε λοιπόν ένα ποίημα που έγραψα για σένα χθες αργά μετά τα μεσάνυχτα, που δε μ' έπαιρνε ο ύπνος.

ΤΟ ΤΑΛΕΝΤΟ ΚΑΙ Η ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ

*Ο χρόνος τείνει στο άπειρο
όταν μάθεις να πειθαρχείς στο μηδέν,
στην απειροελάχιστη εκείνη στιγμή
όπου το τώρα γίνεται αύριο
και το χτες μια λεπτομέρεια
στην ακολουθία των τετελεσμένων.*

*Όταν το ταλέντο συνδυαστεί με την πειθαρχία
τότε θα καταλάβεις ότι τίποτα
δεν είναι αδύνατο
μέσα στα όρια του εφικτού.*

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ωραίο το ποίημα, αλλά τι υπαινίχσεσθε; Ότι είμαι ανυπάκουος;

ΘΕΣΠΙΣ: Άλλο πειθαρχία κι άλλο υπακοή. Υπάκουος είσαι. Πειθαρχημένος όχι. Και μην ετοιμάζεσαι να μου φέρεις αντίρρηση. Μοιάζεις με το συνονόματό σου, τον Πενθέα, που δεν βλέπει το είδωλό του στον καθρέφτη. Υπάκουος πρέπει να είσαι πάνω απ' όλα στο ταλέντο σου. Σε κείνο το κομματάκι του θείου που σου δόθηκε για να το καλλιεργήσεις. Κι αλίμονό σου αν αφήσεις το σπόρο πολύ καιρό μέσα στη σχισμή απότιστο. Θα πετρωθεί.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μα είμαι πολύ τυπικός στα μαθήματα. Κι έρχομαι πάντα στην ώρα μου. Μην είστε άδικος μαζί μου. Σήμερα ετοίμασα και την πρώτη στιχομυθία του Πενθέα με το Βάκχο.

ΘΕΣΠΙΣ: Για να δούμε. Φαντάζομαι ότι δεν πρόλαβες να το αντιγράψεις. Πες μου εσύ τα λόγια του Πενθέα και θ' αυτοσχεδιάζω εγώ τα λόγια του Βάκχου. Πάμε.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ποιος είσαι εσύ γυναικωτέ ξένε, που ήρθες εδώ να αποπλανήσεις τις γυναίκες με τις ωραίες πλεξούδες σου;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Ήρθα να εκδικηθώ, μα τώρα σε λυπάμαι. Πόσο νέος είσαι και πόσο άμυαλος. Πάρε πίσω τις προσβολές σου κι εγώ θα σου σφίξω το χέρι, σα συγγενής που είμαι, από το σόι του Κάδμου και το αίμα του Δία.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Του Δία γιος εσύ; Ας γελάσω! Από πότε τα μπάσταρδα του Δία βγήκανε στη γύρα, κουρελήδες κι αξιοθρήνητοι σαν του λόγου σου;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Μα πριν λίγο άκουσα να με κατηγορείς για τρυφηλότητα και φιληδονία. Αποφάσισε λοιπόν πώς με βλέπεις να σου πω σε ποια κατάσταση βρίσκεται το μυαλό σου.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Αλήτης είσαι, χειρότερος από αυτούς που περνάνε συνήθως από το παλάτι μου, γιατί είσαι και είρων. Όμως εγώ εκεί μέσα στους στάβλους θα σε φυλακίσω, να κάνεις παρέα με τα άλλα ζώα. Εκεί θα σε βρει το χειμερινό ηλιοστάσιο, τότε που ανάβουν οι φωτιές και οι γιαγιάδες λένε παραμυθάκια για καλικάντζαρους στα εγγονάκια τους.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Χα, ας γελάσω. Τι άλλο θα μου κάνεις; Πες μου!

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μη μιλάς άλλο γιατί μ' ερεθίζεις. Τις πλεξούδες θα σου κόψω, και με αυτές θα δέσουν τη θηλιά που θα σε κρεμάσω.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Πολύ πλησιάζεις στη φωτιά και θα καείς. Το άγγιγμά σου το ερωτικό θα το ζήλευε και γαλανομάτα παρθένα, έτοιμη για περιπτώξεις και ηδονές που ξεσηκώνουν τα άλογα μέσα στη νύχτα και κάνουν το γάτο να τριγυρνάει στα κεραμίδια.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Με παραμύθια μιλάς και παραβολές. Περίεργα τα λόγια σου και δεν ξεκρίνω τι προσπαθείς να πετύχεις. Ούτως ή άλλως ο στάβλος είναι ζεστός και τα ζωντανά ελπίζω ν' αντέξουν τη μυρωδιά της λεβάντας και του θυμαριού που αναδίνει το κορμί σου.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Θυμάρι, δεντρολίβανο και κέδρος του Λιβάνου. Πηγαίνω μέσα μόνος μου. Τώρα ήρθε η ώρα να προσευχηθείς σε όποιο θεό πιστεύεις γιατί τίποτα δε θα σε σώσει από την οργή του ταύρου που δε στέργει την αιχμαλωσία.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Εγώ θα σ' αλυσοδέσω με τα ίδια μου τα χέρια. Δεν εμπιστεύομαι το έργο αυτό σε κανένα σπιούνο. Πολυμήχανα τεχνάσματα κλώθει το μυαλό σου και δεν έχω εμπιστοσύνη στα έργα της Νύχτας και στη δύναμη του χρυσού σε χέρια ψωμολυσσασμένων.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Τώρα με κατηγορείς και για απόπειρα εξαγοράς φυλάκων, μετά που με στόλισες ωραία ως διαφθορέα των γυναικών! Να δούμε τι άλλο θα επινοήσει το άρρωστο μυαλό σου.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Προχώρα και μη μιλάς. Τα λόγια τα πολλά δε σε βοηθούνε. Προσευχήσου και κοιμήσου στο άχυρο το στεγνό. Το πρωί μπορεί να μη σε βρει ζωντανό.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Τα στεγνά άχυρα πιάνουν εύκολα φωτιά. Και το παλάτι αυτό δεν έχει γερά θεμέλια. Σε κινούμενη άμμο ξαπλώνουν κάθε νύχτα τα κορμιά σας.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Στάσου, δάσκαλε. Δεν ξέρω τι πρέπει να πω παρακάτω. Αυτή η εικόνα με κάνει κι ανατριχιάζω, στο πιο μύχιο κομμάτι του κορμιού μου, εκείνο που ακόμα και η νεκρική πυρά θ' αφήσει αλώβητο.

ΘΕΣΠΙΣ: Τι θέλεις να σου πω; Είναι πολλά εκείνα που δεν ξέρεις για τη λατρεία της φωτιάς και τα μυστήρια του Ζωροάστρη που ο Βάκχος κουβαλεί στις αποσκευές του από τα βάθη της Ασίας.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μία φυλλάδα διάβασα με κάποια ρητά του Ζαρατούστρα. Όμως μιλούσε με γρίφους και πολλά δεν κατάλαβα. Περιμένω από σένα να με φωτίσεις.

ΘΕΣΠΙΣ: Ο Διόνυσος, αν και γιος του Δία, δεν ανήκει στο δωδεκάθεο. Η μαγεία αυτού του λαού της Ιωνίας είναι ότι μπορεί ν' αφομοιώνει τα πιο ετερόκλητα στοιχεία της λατρείας άλλων λαών και να τους δίνει μία θέση κάτω από τον αττικό ουρανό. Ο Διόνυσος είναι άγριος, γιατί είναι θεός βαρβάρων. Όμως εδώ, στην Ελλάδα, θ' ασχοληθεί με την καλλιέργεια των αμπελώνων και

θα μετατραπεί σε ένα χαρούμενο διασκεδαστή που ξενυχτάει στα σοκάκια σκαρώνοντας καντάδες για τις κοπελούδες. Αυτό είναι το μεγαλείο της φυλής μας Πενθέα. Μακριά από μας ο ρατσισμός και η ξеноφοβία. Για όλους υπάρχει χώρος σε αυτό το στενό τόπο καταμεσής της θάλασσας, που τον ευλόγησαν οι θεοί και διάλεξαν τον Όλυμπο για αιώνια κατοικιά τους.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Όμως ας συνεχίσουμε! Πού έχουμε μείνει;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Αλλαγή εικόνας. Ο Βάκχος είναι δεμένος χειροπόδαρα στο στάβλο, ανάμεσα σε ένα άλογο και σε ένα αρνί. Ένας λύκος έρχεται να φάει το αρνί. Εκείνο βελάζει σπαρακτικά. Ο Βάκχος λύνεται και κατασπαράζει το λύκο. Το παλάτι τρέμει συθέμελα. Τα άχερα παίρνουν φωτιά, όμως δεν καίγονται. Εκείνη την ώρα πετάγεσαι εσύ από το παλάτι. Βλέπεις το θαύμα και μεταμελείσαι. Δε χρειάζεται να σου πω παρά ένα τριπλό «ααα» και είσαι δικός μου. Τώρα σε κάνω ό,τι θέλω. Τώρα νυφούλα θα σε ντύσω και θα σε οδηγήσω στον Κιθαιρώνα, να κατασκοπεύσεις τις Μαινάδες και τη μάνα σου την Αγαύη στα πιο απόκρυφα όργιά τους. Εμπρός είσαι έτοιμος;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Όχι, μισό λεπτό! Το νυφικό της μάνας μου να βάλω και τις ξανθές της παρθενικές πλεξούδες, αυτές που έχουν συνήθειο να κόβουν οι κορασίδες την πρώτη νύχτα του γάμου. Ιδού, βρήκα και το στεφάνι και το θύρσο. Στο έδαφος με το δεξί θα τον χτυπώ και θα λικνίζομαι στου παιάνα τον τρελό ρυθμό.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Ακούς φωνές. Οπτασίες την όρασή σου ταραάζουν. Η όψη σου αλλουτερεύει, αλλάζοντας χίλιες εκφράσεις σε μία ώρα. Τώρα είσαι έτοιμος να μνηθείς στα μυστήρια τα πιο άγρια της μάνας Φύσης. Και τούτη η φωτιά θα σου φαίνεται δροσούλα. Και το αεράκι του ωκεανού χάδι θα φαντάζει στο πυρρό το μάγουλό σου, το καταματωμένο.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Γιατί αργούμε; Πού είναι οι Μαινάδες; Προς τα πού πέφτει ο Κιθαιρώνας;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Μη βιάζεσαι. Δε μέθυσες ακόμα αρκετά από απελπισία. Ποια είναι η μάνα σου;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Η Αγαύη.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Και σε ποιο σπίτι μπήκε νυφούλα;

ΘΕΣΠΙΣ: Σε αυτό που κείται τώρα χαλάσματα.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Και σε ποιανού το θρόνο βασιλεύεις;

ΘΕΣΠΙΣ: Στου παππού μου, του Κάδμου.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Όλα καλά, όμως η αναχώρηση πρέπει να καθυστερήσει. Τα έχεις τετρακόσια. Με καθαρό μυαλό δε νίβουμε τα χέρια μας στην πηγή της Γνώσης.

ΘΕΣΠΙΣ: Τι πρέπει να κάνω;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Να λησμονήσεις τον εαυτό σου. Να πεθάνεις στα μάτια των άλλων, και στον καθρέφτη της ψυχής σου.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ποιο ποτό θα με βοηθήσει στο έργο αυτό;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Ο χυμός της αγαύης, του κάκτου που μοιάζει με το αθάνατο.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Αγαύη λένε και τη μάνα μου, νομίζω.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Νομίζεις; Πάμε καλά.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Δώσ' μου να πιω από τον κάκτο της αγαύης. Κι άλλη μια γουλιά. Κι άλλη. Κι άλλη.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Πρόσεχε, θα μεθύσεις! Πόσους ήλιους τώρα βλέπεις;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Δύο.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Και πόσα μάτια έχω;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Τρία, το τρίτο στη μύτη σου. Και στο κεφάλι σου φυτρώνουν κέρατα ταύρου. Και το μέτωπό σου χρυσό. Απ' το λαιμό σου κρέμονται στεφάνια λουλουδιών και με το αίμα σου φυτρώνουν ανεμώνες.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Τώρα βλέπεις σωστά. Τώρα μπορείς να κινήσεις. Ας πάρουμε τ' απόμερα δρομάκια που οδηγούν γρήγορα έξω από την πόλη.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Όχι, από τον κεντρικό δρόμο θα πάμε. Όλη η πόλη θέλω να με δει έτσι ωραία ντυμένος που είμαι. Και τα κορίτσια θα με θαυμάσουν και θα ποθήσουν όλες να με πλαγιάσουν στο μαξιλάρι τους, να δοκιμάσουν πάνω μου όλα τ' ανομολόγητα χάδια, που αρεσκόταν η μάνα μου η Αγαύη να μου χαρίζει.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Τώρα το δέντρο είναι έτοιμο να δώσει τον καρπό του. Σε κυπαρίσσι λυγρό θα τον καρφώσω, δήθεν για να δει καλύτερα, ως κατάσκοπος, τα μυστήρια των Μαινάδων. Έπειτα την κορυφή του κυπαρισσιού θα λυγίσω και θα τον τινάξω στα ουράνια, περίβλεπτο, τόσο που κανένας διάπτοντας αστέρας ποτέ δεν ήταν.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Πού είναι οι γυναίκες; Γιατί δεν τις βλέπω; Μήπως κρύφτηκαν στα σπλάχνα της γης, στα άντρα των σπηλαίων για να δοκιμάσουν τα πιο τολμηρά όνειρά τους; Φέρτε μου ένα δέντρο να σκαρφαλώσω στην κορφή του.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Ιδού αυτό το ταπεινό κυπαρίσσι. Στα πόδια σου γέρνει και σε προσκυνά. Σου υποβάλλει τα σέβη του, όπως αρμόζει στον ταύρο τον καλό, το μελλοθάνατο.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μήπως πλανάσαι; Όμως εσύ δεν είσαι ο ταύρος;

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Μέσα από το μαρτύριο της μετάληψης έγινες εσύ εγώ κι εγώ εσύ. Αίμα σου το αίμα μου, γλυκόπιστο κρασί που θα ευφράνει τον ουρανίσκο των πιστών μου.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Σα νά 'χεις δίκιο. Άλλαξε η μορφή σου. Τα δέρμα σου τρυφηλό, σαν καλοζωισμένου πρίγκιπα, συνηθισμένου σε γλέντια κι απολαύσεις, που και τα πιο πονηρά μυαλά δε μπορούν να φανταστούν. Κι εγώ ταύρος, με τρία μάτια, και το μέτωπο χρυσό. Από το λαιμό μου κρέμονται στεφάνια λουλουδιών και με το αίμα μου φυτρώνουν ανεμώνες.

ΘΕΣΠΙΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Το κορμί σου κορμί μου, στάρι τραγανό για να βράσουμε τα κόλλυβα που θα φάμε στην κηδεία σου.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μπορούμε να σταματήσουμε για σήμερα; Ζαλίστηκα. Το κεφάλι μου γυρίζει. Για λίγο έχασα την αίσθηση του κόσμου, και του χρόνου. Τώρα νιώθω τη ναυτία, σα να γυρίζω από το μέλλον στο παρόν.

ΘΕΣΠΙΣ: Πήγαινε ξεκουράσου. Τα πήγες καλά. Κατέκτησες το λεπτό που κρατάει αιώνες. Για αυτή τη σπάνια στιγμή κάνουμε θέατρο. Και πολλοί

πεθαίνουμε χωρίς να την αξιωθούμε. Ας φειδωλευτούμε τους χαιρετισμούς. Θέλω να μείνω μόνος να εργαστώ. Καληνύχτα.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Δεν κοιμάσαι δάσκαλε εσύ;

ΘΕΣΠΙΣ: Λίγο. Την ώρα που τ' άλλα ζωντανά ξυπνούνε. Αύριο. Πήγαινε τώρα.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Φεύγω, σιωπηλός όπως ήρθα, μια μέρα του Ελαφηβολιώνα και η μάνα μου ούρλιαξε από χαρά ή από τρόμο. Γιατί ήμουν βλέπεις χτυπημένος. Και το κεφάλι σημαδεμένο με ταύρου κέρατα.

ΘΕΣΠΙΣ: Δεν πρέπει να συγχέεις την Τέχνη με την πραγματικότητα. Σα δάσκαλος στο λέω. Πήγαινε τώρα. Μ' ενοχλείς, με τις σκέψεις σου που εκφράζεις φωναχτά. Κι αύριο μέρα είναι.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Πάω. Στον ύπνο να δοθώ. Να ονειρευτώ το έρημο νησί μου. Καταδικασμένος για αιώνες να παίζω για τις Νύμφες και τα ξωτικά ένα έργο που ξεχνάω τον τίτλο του.

ΘΕΣΠΙΣ: Έφυγε. Επιτέλους. Κολασμένη ψυχή. Από αυτούς που θα στοιχειώσουν τα σανίδια των θεάτρων στα σταυροδρόμια του κόσμου. Από 'κείνους που αναρωτιούνται γιατί γεννήθηκαν και βλαστημάνε την ώρα και τη στιγμή. Από 'κείνους που εύχονται το θάνατό τους, σα νά 'ταν η μεγαλύτερη ευλογία που μπορεί να τους χαρίσει ο ουρανός. Με μένα είναι αλλιώς. Πάλεψα να γεννηθώ. Από τα σπλάχνα της μάνας μου στο κρύο μάρμαρο του ναού, να με περιμαζέψει κάποια πλούσια Αθηναία. Η μάνα μου, ιέρεια της Αφροδίτης παραμόνευε πίσω από τους δωρικούς κίονες. Και νά 'σου κάποια σπλαχνική γυναίκα σκύβει πάνω στο κλάμα μου. Μεγάλη δεν είναι σε ηλικία; Και κάπως παχουλή; Δεν θα έχει γάλα. Τα ζωντανά του στάβλου θα με θρέψουν. Το κατσικάκι, το αρνί, το μοσχαρακι. Θα μάθω τη γλώσσα των ζώων ευκολότερα

από τη γλώσσα των ανθρώπων. Κι η μοναξιά των δέντρων μου είναι προσφιλής περισσότερο από την πολυκοσμία της αγοράς. Φανταστείτε, ειρωνεία! Ο Θέσπις, ο πατέρας της τραγωδίας εγώ, πάσχω από αγοραφοβία. Κι άλλοι υπηρέτες του τραγικού θα νοσήσουν με τον ίδιο τρόπο. Και πρώτος-πρώτος ο Ευριπίδης. Θα γράψει κι αυτός έναν Πενθέα. Μόνο που θα τον ονομάσει «Βάκχες». Πάλι καλά, έστω κι έτσι. Ο αιρετικός, ο δαιμονόπληκτος, ο αμφισβητίας του Ολύμπου και του Δία, εκεί στη μακρινή Μακεδονία, εξόριστος στα γεράματα, θα νιώσει φόβο θεού και θα βιαστεί να παλινωδήσει. Πάνω σε αυτό το έργο θα σκύψει ένας άλλος αιρετικός, μαθητής του Ζαρατούστρα, για να μιλήσει για το απολλώνιο και διονυσιακό στοιχείο που συνθέτουν την αττική τραγωδία. Όμως υπάρχει μεγαλύτερη τραγωδία από τον πόλεμο, που τάρραξε την πόλη μας για τριάντα χρόνια; Ο φρικτός Πελοποννησιακός Πόλεμος που γκρέμισε συθέμελα το μεγαλείο της Αθήνας και σήμανε την αρχή του τέλους της τραγωδίας. Μετά ήρθαν άλλοι να βυσοδομήσουν πάνω στο πτώμα της. Μα τι τα σκέφτομαι τώρα αυτά; Βγήκαν τ' αστέρια να στιγματίσουν τους συλλογισμούς μου με την ειρωνεία της αθανασίας. Τίποτα δεν είναι αιώνιο. Κι ο ουρανός πεθαίνει.

Ημέρα δεύτερη

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ήρθα δάσκαλε προετοιμασμένος να υποδυθώ το πρόσωπο της Αγαύης.

ΘΕΣΠΙΣ: Είσαι αρκετά απελπισμένος για κάτι τέτοιο; Είσαι αρκετά μόνος; Πέρασες τη νύχτα βλέποντας όνειρα φρικτά που θα σάλευαν το νου κάθε λογικού ανθρώπου;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Δάσκαλε, θα ήθελα να συζητήσουμε ορισμένα πράγματα εδώ και πολύν καιρό. Για τον έρωτα, για τα φύλα, για τη μοναξιά.

ΘΕΣΠΙΣ: Όχι τώρα, όχι εδώ, όχι με αυτόν τον τρόπο. Δεν ήρθε ακόμα ο αιώνας που οι άνθρωποι θα ξαπλώνουν στο ντιβάνι του ψυχαναλυτή. Αν θες κάτι, πες το με το μόνο τρόπο που είναι για μας εφικτός. Μέσα από το θέατρο.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Είμαι έτοιμος. Δοκίμασέ με. Πέρασα αρίφνητες σκοτεινιές μέχρι ν' ανταμώσω τη ματιά σου. Και τώρα Χάροντα δε σε φοβάμαι. Δεν μπορείς να μου πάρεις τίποτα, γιατί δεν μου απέμεινε τίποτα να στερηθώ. Όλα τα είχα και τίποτα δεν έβλεπα. Ως άλλος Οιδίπους εγώ, καλώ τώρα τη Νύχτα και τις Σεμνές να με στεφανώσουν με τη Χάρη τους, στο στερνό τούτο ταξίδι που κι οι Σειρήνες ακόμα τρόμαξαν κι αποτραβήχτηκαν.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Ποια είσαι ταλαίπωρη, και για πού κινάς με το τρόπαιο του κυνηγιού στην κορυφή του θύρσου σου;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Γέρο πατέρα, δε με γνωρίζεις; Η κόρη σου είμαι η πρωτότοκη, η Αγαύη. Από κυνήγι έρχομαι λαμπρό, κι η Άρτεμις θα ζηλέψει τη λεία μου.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Αλίμονό σου κόρη μου αν σε ζηλέψουν οι θεοί. Το τέλος σου βέβαιο και φρικτό.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Πολύ σεβάσμιος δεν έγινες τώρα στα γεράματα;

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Έτσι είναι κόρη μου το γήρας. Όταν πλησιάζεις το τέλος και βλέπεις από τι παγίδες εγλίτωσες τότε νιώθεις φόβο Θεού.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Δεν ξέρω τίποτα από θεούς και δαίμονες. Η Αγαύη είμαι εγώ, γνωστή για την αντριά μου. Κι αυτό εδώ λιονταράκι ακόμα που βύζαινε στις μάνας του τον κόρφο με βία το απέσπασα από την αγκαλιά της και το κομμάτιασα με τα ίδια μου τα χέρια.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Μεγάλο κατόρθωμα. Και δε σε βόηθησαν σ' αυτό οι αδελφές σου;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Στο διαμέλισμα; Ναι. Και πρώτη-πρώτη η Ινώ.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Ίδιο τέλος κι ο γιος της θά 'χει.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Τώρα μιλάς σαν τον Τειρεσία. Αυτά κάνουν οι κακές παρέες με μάγους δίφυλους.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Τον τυφλό μάντη μην πιάνεις στο στόμα σου κόρη μου. Γιατί είδε τη θεά γυμνή και γνωρίζει από Κάλλος, από Τρόμο κι από Δύναμη.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Κάλλος - Τρόμος - Δύναμη. Ωραίος συνδυασμός! Μου ταιριάζει. Ελάτε εδώ λαέ της Θήβας να θαυμάσετε το έργο των χειρών μου.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Αυτό που σου χάρισε ο Θεός μετά από χρόνια στειρότητας με άπειρα βοτάνια και ολονύχτιες τελετές στη χάση του φεγγαριού το κατέστρεψες μια νύχτα μανίας.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Είσαι γέρος και δεν ξέρεις τι λες. Τι σχέση έχουν αυτά; Ελάτε εδώ λαέ της Θήβας. Σε γάμο σας καλώ, εγώ η κόρη του Κάδμου, η χήρα. Απόψε συνενώθηκαν τα δύο φύλα, άντρας και γυναίκα σε ένα: στο κορμί μου! Ποιας άλλης γυναίκας ο καρπός είναι τόσο δυνατός για να σηκώνει τέτοιο βάρος;

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Ελάτε κόσμε, όχι σε γάμο αλλά σε κηδεία. Απόψε χάσαμε γιο, εγγονό και βασιλέα: το καμάρι της πόλης μας.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Μα τι παραλογάς; Ξεκούτιανες τελείως; Ιδές! Ο κόσμος μαζεύτηκε και θαυμάζει βουβός το τρόπαιο του κυνηγιού μου.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Όπως κυνήγησες έτσι θα κυνηγηθείς. Μάχαιραν έδωσες μάχαιρα θα λάβεις. Κυνηγός νόμιζες ήσουν, κι όμως θήραμα κατέληξες στο βλέμμα του Θεού.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Δεν ξέρω το Θεό σου, κι ούτε με νοιάζει.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Τώρα βλαστημάς και θα τιμωρηθείς διπλά. Το βλέμμα του πυρρό διαπερνάει τους αιώνες και μας κοιτάζει φοβερό από τα ύψη εκείνα που στροβιλίζονται τα οράματα των ανθρώπων που πέρασαν και των ανθρώπων που θε' νά 'ρθουν. Κι όλα τ' απορρίματα του ορατού στη δίνη καταλήγουν όπου το Φως επιστροφή δεν έχει.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Μιλάς για άλλο Σύμπαν. Σε αυτό εδώ βασιλομήτωρ είμαι εγώ και βασιλεύει ο γιος μου, ήλιος άλλος.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Κανένας άλλος θεός πάνω στη γη δεν κυβέρνησε τα άλογα του ήλιου εκτός από τον Απόλλωνα. Κι ο ήλιος που βλέπουν τα θνητά μας μάτια ένας είναι.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Κι εγώ γιατί βλέπω δύο; Ένας ο κανονικός κι ο άλλος είναι ο γιος μου.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Γιατί σε ζάλισε το αίμα το φρεσκοχυμένο του αγοριού, το αίμα το δικό σου, από τη γενιά των σπαρμένων δοντιών του Δράκοντα.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Τις λες; Μα εσύ παραμιλάς! Ποιο αίμα; Ποιας γενιάς;

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Πες μου πρώτα: πώς σε λένε;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Τι είναι αυτό; Καινούργιο παιχνίδι; Ή κάποιο από εκείνα που παίζαμε μικρές και δεν το ενθυμούμαι;

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Υπάκουσε! Πώς σε λένε;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Αγαύη.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Και πώς λέγανε τον άντρα σου;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Εχίονα θαρρώ. Έχιδνας η πατημασιά του και οι τρόποι του. Το άγγιγμά του με ανατρίχιαζε. Κι έκανα παιδί μαζί του μόνο ένα: τον Πενθέα. Όταν πέθανε ο άντρας μου έβαλα και τον κάψαν στην πυρά με τους κατιφέδες, όπως με συμβούλεψε ο μάντης σου, ο Τειρεσίας.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Και σε ποιο παλάτι μπήκες νύφη;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Σε αυτό που σωριάστηκε τώρα σε χαλάσματα.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Λάθος! Το παλάτι άθικτο είναι μετά τη φωτιά τη μυστική που έβαλε ο Βάκχος. Το φως που καίει, το φως το λαγαρό, εκείνο που νίβονται οι θεοί, δίνει την εντύπωση της πυρκαγιάς όμως φωτιά δεν είναι.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Σα δίκιο νά 'χεις. Τώρα βλέπω το παλάτι όπως ήταν στην αλλοτινή του μορφή.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Καλά πας. Κοίταξε τώρα με ένταση τον ουρανό. Τι χρώμα έχει;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Μαύρο. Κι η πιο βαθιά νύχτα δεν γεννάει μαύρο τόσο πηχτό.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Κοίταξε καλύτερα.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Α!

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Τώρα τι χρώμα έχει;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Γαλάζιο, γαλάζιο ανοιχτό.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Και πόσους ήλιους τώρα θωρείς;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Έναν και μόνον έναν. Αα! Μεγάλο τ' όνομά σου Απόλλωνα.

ΘΕΣΠΙΣ/ΚΑΔΜΟΣ: Και τώρα κοίτα, αν αντέχεις, το λιονταράκι που κρατάς περήφανη ψηλά στο θύρσο σου.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΑΓΑΥΗ: Ααα!

ΘΕΣΠΙΣ: Φτάνει! Το λογικό του ανθρώπου δεν πάει παραπέρα. Η πρόβα μας τελείωσε. Δεν είσαι έτοιμος για το παρακάτω!

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μα γιατί; Το κεφάλι μου το ίδιο είδα μια στιγμή στην κορυφή του θύρσου που κρατώ!

ΘΕΣΠΙΣ: Ακριβώς γι' αυτό πρέπει εδώ να σταματήσεις. Στο θέατρο, αλίμονό μας αν πιστέψουμε στο Αόρατο! Θα καταλήξουμε στην τρέλα. Αιώνες μετά θα έρθει ένας σοφός και θα βαφτίσει αυτό το παράδοξο με τ' όνομά του: το παράδοξο του Ντιντερώ.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Φάσκεις και αντιφάσκεις: διδάσκεις πως ακριβώς στο Αόρατο πρέπει να θητεύουμε.

ΘΕΣΠΙΣ: Μόνο που δεν είσαι ακόμα μυημένος στο Φως για να αντέξεις στο Σκοτάδι.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ποτέ δεν είναι αργά. Μήησέ με απόψε.

ΘΕΣΠΙΣ: Το μάθημά μας τελείωσε. Μπορείς να φύγεις. Έχω άλλα πράγματα να τελειώσω. Αύριο θα συνεχίσουμε από εκεί που σταμάτησες.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Όπως αγαπάς. Καληνύχτα.

ΘΕΣΠΙΣ: Καληνύχτα. Και να θυμάσαι: τη Δύναμη που απόψε κέρδισες να τη χρησιμοποιείς για Καλό.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ποια Δύναμη; Το νόημα των λόγων σου δεν κατέχω.

ΘΕΣΠΙΣ: Θα καταλάβεις, όταν θα φτάσεις πριν αποσώσεις τη σκέψη σου στο κατώφλι του σπιτιού σου. Άσε με τώρα μόνο. Η ψυχή μου διψάει για μοναξιά κι η φωνή σου, η αγαπημένη σου φωνή με αποσπά από το κάλεσμα κόσμων άλλων.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Δηλαδή...

ΘΕΣΠΙΣ: Μην πεις τίποτα. Αλυσίδες οι λέξεις και φυλακίζουν τα πράγματα που κατονομάζουν.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Σ' ευχαριστώ. Καληνύχτα.

ΘΕΣΠΙΣ: Όνειρα γλυκά. Κι εγώ στη φρικτή θαλπωρή της Εκάτης θα παραδοθώ.

Ημέρα τρίτη

ΘΕΣΠΙΣ/ΑΓΑΥΗ: *Γιε μου ποια μοίρα δίφορη
γιε μου ποια μαύρη ώρα
σε πήρε απ' το σπιτάκι μου
στην άδεια γης σε πάει,
για να τη λαμπρύνεις
με το κορμάκι σου;*

*Γιε μου κλαδί αθάνατο,
πουλί του Παραδείσου
και πώς να σ' αποχωριστώ,
που είδα το φως μαζί σου
τη μέρα που σε γέννησα;*

*Πώς να σ' αποχωριστώ
τώρα που η χορωδία των αγγέλων
ψάλλει
τον ύμνο το στερνό
του ταξιδιού που δεν έχει γυρισμό;*

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΒΑΚΧΟΣ: *Μην κλαις βασίλισσα. Άλλων αμαρτίες πληρώνεις. Του Κάδμου που σκότωσε το φίδι του Άρη και έσπειρε τα δόντια του για να γεννηθούν οι Θηβαίοι, το περιώνυμο γένος των Σπαρτών. Και σα να μην έφτανε αυτό παντρεύτηκε, θνητός αυτός, την κόρη του την Αρμονία.*

ΘΕΣΠΙΣ/ΑΓΑΥΗ: *Δεν κλαίω για 'κείνα τα κρίματα, για τα δικά μου κλαίω. Τα έργα των χειρών μου θαυμάζω κι απορώ πού βρήκα τόση δύναμη να σκοτώσω το σπλάχνο των σπλάχνων μου, να το διαμελίσω με τα ίδια μου τα χέρια, σα νά*

΄τανε αρνάκι της Λαμπρής, τότε που γιορτάζουμε τον αναστημένο Άδωνι. Ω γλυκύ μου έαρ, γλυκύτετον μου τέκνον, πού έδου σου το κάλλος;

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Εδώ μπροστά σου είμαι μητέρα και δε με βλέπεις. Όπως δεν έβλεπες πριν το θεό, τον ανιψιό σου. Κι όμως γι' αυτό κατώτερος θεός δεν ήταν.

ΘΕΣΠΙΣ/ΑΓΑΥΗ: Τι λες; Ποια τρέλα γκρεμίζει τα λογικά σου συθέμελα; Εδώ είναι ο γιος μου, χίλια κομμάτια κείτεται στο έδαφος, από τα ίδια μου τα χέρια.

ΠΕΝΘΕΑΣ/ΒΑΚΧΟΣ: Πάψε το θρήνο κι ακολούθησε τις συμβουλές μου. Σε καλό θα σου 'βγει. Πιάσε και κόλλησε τα μέλη ένα-ένα, αφού πριν με νερό τα ξεπλύνεις από την Κασταλία Κρήνη. Παράγγειλε του Ορφέα τον αυλό να φέρουν από τα βουνά της Θράκης. Κι όλο να παίζει στη διάρκεια αυτής της τελετής. Κι όταν τα συγκολλήσεις όλα θα δεις ότι θα λείπει ένα μέλος, το πιο σημαντικό για την αναπαραγωγή. Αντί γι' αυτό βάλε το ρύγχος ενός αετού. Κι έπειτα φόρεσε τα ρούχα τα βασιλικά του νεκρού, όχι τα άλλα τα γυναικεία, με τα οποία ήρθε να σας κατασκοπεύσει. Έπειτα κάλεσε τις αδελφές σου, την Ινώ και την Αυτονόη και μυρώστε το νεκρό, και χτενίστε τον και στολίστε τον με άνθη λεμονιάς, όπως θα κάνατε για μελλονύμφο. Κι όταν έρθει η ώρα, θα το νιώσετε: τα μέλη θα σφύζουν από ορμή, όση κανενός εραστή μπροστά στην κρήνη της αγαπημένης του. Μετά θ' αλείψετε τα χείλη του με μια σταγόνα από της Κασταλίας το νερό και θα μελετήσετε από μέσα σας τον ορφικό ύμνο της ανάστασης. Τότε κλείστε τα μάτια κι εκείνος ορθός εμπρός σας θα αινεί το όνομα του Κυρίου και Πανάγαθου Θεού. Κι όσο για σας, που αδικήσατε εμένα και τη μάνα μου τη Σεμέλη, καταραμένες θα είστε, καταδικασμένες σε αιώνια περιπλάνηση. Και τα παθήματα μαθήματα δεν θα σας γίνονται. Κι η Ινώ θα χάσει το γιο της σπαραγμένο από σκυλιά. Κι ο Ευριπίδης ο τραγικός, που θα υμνήσει τους σοφιστές και θα χλευάσει το Δία, όμοια με το γιο της Ινούς θα καταλήξει, μα θα σωθεί. Την ώρα του θανάτου του ένας μαύρος άγγελος με

κεχριμπαρένια φτερά θα ἴρθῃ για να τον οδηγήσει στη χώρα των Μακάρων. Ὅσο για τον Κάδμο, σε φίδι μεταμορφωμένος κι αυτός και η γυναίκα του η Αρμονία, επικεφαλής βαρβάρων θα εκστρατεύσουν εναντίον της Ελλάδος και πολλές πόλεις θα δηώσουν. Ὅμως σα βεβηλώσουν το ιερό του Λοξία, οι εχθροί της Ελλάδας θα αφανιστούν και το βασιλικό ζευγάρι θα οδηγηθεί από τον πεθερό, τον Άρη, στον Παράδεισο, όπου οι αθάνατοι απολαμβάνουν την αμβροσία και το μέλι, και η Ίρις κι ο Γανυμήδης τους τέρπουν με τους λικνιστικούς χορούς τους. Αυτά είχα να σας πω. Και στο μέλλον να προσέχετε πολύ όταν πιάνετε στο στόμα σας θεούς και δαίμονες.

Ημέρα τέταρτη

ΘΕΣΠΙΣ: Όλα αυτά πολύ ωραία είναι. Όμως να δούμε πώς θα τα βάλουμε σε πράξη. Δυστυχώς δεν ήρθε ακόμα η ώρα που ο Αισχύλος, σύμφωνα πάντα με τον Αριστοτέλη, θα εισαγάγει το δεύτερο υποκριτή. Έτσι είμαι υποχρεωμένος να τα πω όλα μόνος μου, αλλάζοντας φωνές. Εσύ θα περιοριστείς στο ρόλο του βοηθού μου, και του προγυμναστή του Χορού. Να προσέξεις πολύ το άσμα για το άντρο των Κουρήτων. Το σκοτώνουν συνήθως. Κι όταν έρθει η ώρα ν' αναστηθεί ο νεκρός κάτω από τη σινδώνη μη διστάσεις να πεταχτείς επάνω με όλο σου το κάλλος. Όμως χωρίς σπουδή νεανία που πηγαίνει να καταταχτεί στο στρατό για να κατατροπώσει του Πέρσες. Τελετουργικά, όπως η περίπτωση προστάζει.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Τώρα μπορώ να σε ρωτήσω δάσκαλε κάτι;

ΘΕΣΠΙΣ: Πρόσεξε, γιατί πολλές φορές μια άστοχη ερώτηση χάλασε καλές φιλίες. Κι έπειτα, όταν θα φτάσεις στα χρόνια μου θα μάθεις πως καλύτερα μερικά πράγματα να μένουν κρυφά, ανυπολόγιστα, σεμνά και για τούτο λυτρωμένα. Ποια είναι η ερώτησή σου;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Όταν έκλαιγες το γιο σου, ποιο γιο έκλαιγες;

ΘΕΣΠΙΣ: Το γιο που δεν αξιώθηκα ακόμα να γνωρίσω. Και που βρήκα, ή νόμισα ότι βρήκα, αυτές τις τρεις μέρες στο πρόσωπό σου. Μην πεις τίποτα τώρα. Καληνύχτα. Αύριο μας περιμένει πολλή δουλειά με τους χωριάτες. Και μη νομίσεις ποτέ ότι τελειώσαμε. Έχουμε δρόμο πολύ ακόμα. Και δεν είμαστε παρά μόνο στην αρχή.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Καληνύχτα πατέρα.

ΘΕΣΠΙΣ: Καληνύχτα Πενθέα. Και καλή αυγή. Ό,τι πεθαίνει ξαναέρχεται. Κι ο θάνατος είναι μόνο η αρχή. Και δεν υπάρχει αρχή δίχως τέλος.

Ημέρα πέμπτη

ΘΕΣΠΙΣ: *ΤΟΠΙΟΓΡΑΦΟΣ*

*Ζωγράφισα πεδία
που δεν τά 'χει δει
ανθρώπου μάτι
Αναλήφθηκα σε ουρανούς
που καμία δόξα δε φτάνει.
Τώρα σα να στέρεψε η δίψα μου
για ταξίδια.
Μια ιδέα αφοσίωση
και οι μικρές ασχολίες
του σπιτιού,
εκείνες που βοηθούν να περνάει
η μέρα
χωρίς το γογγυσμό των άστρων
που γυρεύουν να φωλιάσουν
στην καρδιά σου την ξεπνοϊσμένη,
να χτυπά στον προαιώνιο ρυθμό
κι ο κόσμος να μην αλλάζει,
βουλιαγμένος στην άγνοια και στο
μίσος.*

Πότε ήρθες Πενθέα; Είσαι πιο αθόρυβος κι από το μαύρο γάτο μου, που με τρομάζει με τα χάδια του. Σήμερα δεν έχει μάθημα. Νομίζω ότι δεν θα τα καταφέρω. Είναι βαρύ το φορτίο για τους ώμους μου. Θα γίνω γεωργός.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Η ίδια αγωνία πριν από το θερισμό. Η μελαγχολία του χόρτου που θα κουρευτεί. Εγώ είμαι γεωργός κι αποφάσισα να πάω πάρα πέρα.

Ακολούθησα μία φωνή μέσα μου που μου έλεγε πως για άλλα ήρθα εδώ, σε αυτόν τον κόσμο και με άλλα σκοτώνω τον καιρό μου. Πιστεύω ότι θα πετύχουμε. Απλώς σήμερα δεν είναι η μέρα κατάλληλη για δουλειά. Άνοιξε το παράθυρο και κοίταξε τη βροχή. Γρήγορα θα έρθει το σούρουπο. Και τη νύχτα που τ' αστέρια γίνονται σαν κυπαρισσόμηλα θα κάνω μια ευχή: ο «Πενθέας» μας να πετύχει. Καλημέρα δάσκαλε.

ΘΕΣΠΙΣ: Καλημέρα παιδί μου. Πέρνα από 'δω αύριο, μήπως ξαναπάρει ο μύλος μπροστά και τρέξει το νερό στο αυλάκι.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Θα περάσω. Ακόμα κι αν μου το απαγορέψεις θα περάσω. Ό,τι άρχισε δεν πρέπει να μένει μισό. Κι εμείς κάτι αρχίσαμε θαρρώ.

ΘΕΣΠΙΣ: Θα το τελειώσει ο θεός.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Καθείς και το έργο του. Πηγαίνω τώρα. Κι αύριο θα σας υποβάλλω μερικές προτάσεις, που πολύ θα ξαφνιάσουν το κοινό και θα αρέσουν. Ούτως ή άλλως οι Έλληνες βαριούνται τα τετριμμένα. Και ο μύθος για αυτούς είναι ελαστικός σαν την άργιλο που παίζαμε παιδιά και πλάθαμε με αυτήν νύμφες, ξωτικά, θεριά, θεούς κι ανθρώπους.

ΘΕΣΠΙΣ: Πήγαινε τώρα. Θα μπορούσα να κόψω ένα μέλος μου, ένα χέρι, ένα πόδι, θυσία στον άγνωστο θεό ή δαίμονα που εμποδίζει αυτό το έργο να ολοκληρωθεί.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Κάνω ότι δεν άκουσα. Αρτιμελή σε θέλω. Γιατί δεν είμαι έτοιμος να βγω ακόμα στο σανίδι του κάρου και να σ' αντικαταστήσω.

ΘΕΣΠΙΣ: Έχεις παρατηρήσει πώς περνάς από τον ενικό αριθμό στον πληθυντικό ανάλογα με το περιεχόμενο της φράσης σου;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Είναι γιατί περνώ από την τρυφερότητα στο σεβασμό κι από το σεβασμό πάλι στην τρυφερότητα ενός γιου για τον αναξιοπαθούντα πατέρα του. Αυτοί που θα μας κρίνουν με το συντακτικό και τη γραμματική θα μας πουν άξεστους, ή θα τα βάλλουν με τους αντιγραφείς μας. Όμως κανείς δεν έφτασε στ' άστρα μόνο με τη Λογική. Ας δουλέψουμε πάνω σ' αυτή την εναλλαγή ενικού - πληθυντικού σήμερα, ο καθένας μόνος του. Κι αύριο ξαναρχίζουμε.

ΘΕΣΠΙΣ: Νά 'σαι καλά. Συζητώντας μαζί σου μου ξανάρθε η όρεξη για δουλειά.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μήπως γι' αυτό χρειάζονται στο δάσκαλο οι μαθητές; Αντίο.

ΘΕΣΠΙΣ: Αντίο. Κι αν δεν αντέξει η καρδιά μου μέχρι αύριο να συνεχίσεις εσύ το έργο μας.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Κάποτε θα περάσουμε από το «εμείς» στο «εγώ» και τότε το θέατρο θα κινδυνεύει να σβήσει.

ΘΕΣΠΙΣ: Φύγε, γιατί θα πούμε πολλά ακόμα. Και σήμερα είναι η μέρα μου κενή, έχω ανάγκη να ξεκουραστώ.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Φεύγω, χωρίς τη θέλησή μου. Αύριο.

ΘΕΣΠΙΣ: Αύριο.

Ημέρα έκτη

ΘΕΣΠΙΣ: Κοιμήθηκα όλη τη μέρα, και το απόγευμα. Η νύχτα έφτασε χωρίς να το καταλάβω. Και μόνο κατά τη ροδαυγή σηκώθηκα να βρέξω το στόμα μου με μια γουλιιά νερό και είδα: τον ουρανό και τ' αστέρια, σαν ένα καλάθι γεμάτο φρούτα που μόλις κάποιο χέρι θεϊκό τα είχε δρέψει. Τρόμαξα και γονάτισα. Δεν ήξερα τι να πω. Καμία προσευχή δεν ανέβαινε στα χείλη μου. Έτσι έφτασε η μέρα, και ο ήλιος ρόδισε τη βουνοκορφή. Ένα κυπαρίσσι έγειρε και φίλησε ένα άλλο. Και δε φυσούσε αέρας. Φύλλο δεν κουιόταν. Μόνο το κυπαρίσσι, λυγισμένο από κάποιο χέρι μυστικό φίλησε το διπλανό του. Πρέπει να ξαναπιάσω το μονόλογο του Αγγέλου που περιγράφει το μαρτυρικό θάνατο του Πενθέα. Όπου νά 'ναι θά 'ρθει ο μαθητής μου. Νομίζω σήμερα αργεί παραπάνω από το κανονικό. Μπορεί να τον νανούρισε ο Έρωτας απόψε πριν τον παραδώσει στις αγκάλες του Μορφέα. Μπορεί πάλι να μπεκρόπινε στα καπηλειά. Η νιότη! Δε μου λείπει καθόλου. Πέρασα μάλλον στερημένα νεανικά χρόνια. Το γήρας πεθυμώ, να έρθει να με ξεκουράσει από τις περιπλανήσεις μου.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Έρθα. Έχω μιαν ιδέα.

ΘΕΣΠΙΣ: Μην πεις τίποτα. Σήμερα ξέρω από πού να ξαναρχίσω.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Αυτό περίμενα ν' ακούσω κι εγώ. Είμαι όλος αυτιά δάσκαλε.

ΘΕΣΠΙΣ: Μπορούμε να καλούμε τους θεατές να πάρουν μέρος, και να μας αφηγούνται το παραμύθι του Πενθέα, όπως το έχουν ακούσει από τους παππούδες τους.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Κινδυνεύουμε ν' ακούσουμε άπειρες παραλλαγές. Όσες και τα στόματα και τ' αυτιά των ακροατών μας. Και μπορεί να μας πάνε πολύ μακριά. Στα βάθη της Ανατολής.

ΘΕΣΠΙΣ: Αυτή είναι η μαγεία του θεάτρου. Ν' ακούς αλλά και να ακούγεσαι. Αλλιώς τώρα εσύ κι εγώ δεν θα ήμασταν εδώ, Θα θερίζαμε το χωράφι μας ή θα δρέπαμε τους γλυκούς καρπούς από το αμπέλι το πατρογονικό μας.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Για μένα είναι γλυκύτεροι οι καρποί που δρέπουμε εδώ. Κι ας αφήνουν μια στυφή γεύση στο στόμα. Ειδικά τις νύχτες, ή τις πρώτες ώρες του πρωινού, όταν καμία στάμνα δεν μπορεί να σε ξεδιψάσει.

ΘΕΣΠΙΣ: Μην αρχίζεις πάλι. Κράτα αυτή τη διάθεση την ερωτική για όταν υποδυθείς τον Πενθέα. Κι αυτός με τέτοια δίψα ανεβαίνει αλλόφρων στο βουνό για να παραμονέψει τα όργια των Μαινάδων. Είσαι έτοιμος; Πάμε!

ΠΕΝΘΕΑΣ: Δεν ξέρω τι να πω. Σήμερα υπάρχω. Είμαι. Υπόβαλλέ μου εσύ τα λόγια. Κι εγώ πιστός δούλος σου θα τα επαναλαμβάνω.

ΘΕΣΠΙΣ: Ωραία. Είναι σα να ξαναπιάνουμε το υφάδι και το στημόνι από την αρχή. Ας θεωρήσουμε τη σημερινή πρώτη μας πρόβα.

Ημέρα έβδομη

ΘΕΣΠΙΣ: Η βία είναι ένα άστοχο μέσο εξορκισμού του φόβου. Η βία στο θέατρο είναι μια τελετή εξορκισμού της καθημερινής βίας. Γι' αυτό το θέατρο είναι σχολείο. Και γι' αυτό είναι πράξη θρησκευτική. Η τιμωρία του βιαιοπραγούντος και του υβριστή είναι προειδοποίηση αλλά και υπέρβαση του πόνου της τιμωρίας. Μέσα από τον έλεον και τον φόβον κάποιες υπάρξεις αρνούνται στον εαυτό τους την πολυτέλεια των μεγάλων πράξεων με τις ανυπολόγιστες συνέπειες. Αντιθέτως, κάποιοι άλλοι, τρομολάγνοι και αλγολάγνοι, μέσα ακριβώς από αυτόν τον έλεον και τον φόβον που τους προκαλεί η πράξη η θεατρική, βρίσκουν το δρόμο που θα τους οδηγήσει στη μοίρα τους. Η απόφαση έχει ληφθεί. Το μόνο που μένει τώρα είναι η πράξη με όλες τις αηδιαστικές λεπτομέρειές της. Αυτά τα όντα υπερβαίνουν τα όρια της ανθρώπινης ύπαρξης και γι' αυτό καθίστανται ιερά. Πριν και μετά το θάνατό τους λατρεύονται με το σεβασμό και τις τιμές που αποδίδουν οι αρχαίοι έλληνες στο Άγνωστο, σ' εκείνο που υπερβαίνει το μέτρο. Έρθεις; Νωρίς-νωρίς σήμερα. Δε σήμανε ακόμα ο κορυθαλλός τον όρθρο. Έχεις κάτι να μου πεις;

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ανακάλυψα κάτι: δεν ενδιαφέρει η ανάσταση κι επανασυγκόλληση του διαμελισμένου πτώματος. Αλλιώς ο θεατής είναι έτοιμος να επαναλάβει την υβριστική πράξη του ασεβούς Πενθέα, γιατί μπορεί να βασίζεται στην άφεση αμαρτιών που θα του δώσει ο φιλεύσπλαχνος θεός.

ΘΕΣΠΙΣ: Λάθος! Ξεχνάς κάτι: για να κερδίσει ο Πενθέας τη Θεία Χάρι έχει βαδίσει μέσα από άφατο πόνο, που καμία λογική ύπαρξη δε μπορεί να ανεχθεί. Έχει βαδίσει μέσα από το Θάνατο, και το Έρεβος που αυτός συνεπάγεται. Δεν είναι ο καθένας από 'μας έτοιμος για μια τέτοια δοκιμασία. Η Γνώση είναι προνόμιο εκείνων που είναι πρόθυμοι να πληρώσουν με το αίμα της ψυχής τους.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Θα σ' ακούσουν οι φίλοι μας οι σοφιστές και θα σε κατηγορήσουν για ολιγαρχικό.

ΘΕΣΠΙΣ: Δεν ήρθε ακόμα η ώρα τους αυτών να ροκανίσουν τα θεμέλια της αθηναϊκής δημοκρατίας. Είμαστε ακόμα στο ολιγαρχικό πολίτευμα που προηγήθηκε της γέννησης της δημοκρατίας. Και τα ταξίδια στο Χρόνο να τ' αποφεύγεις. Δεν αντέχουν τα νιόκοπα φτερά σου τέτοιες ακροβασίες.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ό,τι πεις δάσκαλε.

ΘΕΣΠΙΣ: Τώρα θα περάσουμε το υπόλοιπο μάθημά μας στη σιωπή, γιατί είπαμε αλήθειες που βαραίνουν στο ανθρώπινο αυτί, πιο πολύ κι από το πέταγμα του πελαργού που προμηνύει την Άνοιξη.

Ημέρα όγδοη

ΠΕΝΘΕΑΣ: Η γαλήνη της ψυχής είναι εφικτή μόνο όταν συγχωρήσεις τους εχθρούς σου;

ΘΕΣΠΙΣ: Για να δώσεις άφεση αμαρτιών στους εχθρούς σου πρέπει πρώτα να κάνεις εχθρούς. Και για να κάνεις εχθρούς πρέπει να δράσεις, ν' ακολουθήσεις τη μοίρα σου. Να γίνεις αυτό που είναι να γίνεις.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μα μερικές φορές οι εχθροί έρχονται αυτόκλητοι.

ΘΕΣΠΙΣ: Τα παιδιά χτυπάνε μόνο τις μηλιές που έχουν μήλα. Οι αντίπαλοι βλέπουν πολλές φορές καθαρότερα από 'μας αυτό που θα γίνουμε. Γιατί το ταλέντο συμβαδίζει με τη σεμνότητα. Και η μετριοφροσύνη έχει συμβάλλει πολλές φορές στη μη πραγμάτωση ταλέντων ικανών ν' αλλάξουν τον ρουν της ιστορίας.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μπορώ επομένως να συμπεράνω ότι η ύπαρξη των εχθρών επιβεβαιώνει το ταλέντο του στόχου των επιθέσεων.

ΘΕΣΠΙΣ: Γύρισε σπίτι σου κι εξέτασε τον εαυτό σου. Αν συνεχίσεις ν' αμφιβάλλεις για το ταλέντο σου μην ξανάρθεις. *(Παύση.)* Έφυγε σιωπηλός. Δεν έπρεπε να το πω αυτό. Κι αν δεν ξανάρθει; *(Παύση.)* Ας ευχηθούμε ότι θα ξανάρθει. Ο Πενθέας περιμένει διαμελισμένος στην ορχήστρα ν' αναστηθεί.

Ημέρα ένατη

ΘΕΣΠΙΣ: Ήρθες; Χαίρομαι. Και τώρα θέλει σκληρή δουλειά για να γίνεις αυτό που ποθείς. Όμως μην ξεχνάς μια βασική αρχή: για να πιστέψουν οι άλλοι σε σένα πρέπει πρώτος εσύ να πιστέψεις στον εαυτό σου. Στο χρηματιστήριο των πνευματικών αξιών ο πρώτος που αγοράζει μετοχές που φέρουν τ' όνομά του είναι ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος. Πού είχαμε μείνει; Α, ναι! Αν πρέπει ν' αναστηθεί το διαμελισμένο πτώμα του Πενθέα...

ΠΕΝΘΕΑΣ: Σκέφτηκα πολύ πάνω σ' αυτό. Υπάρχουν πολλά λαϊκά δρώμενα που ο νεαρός γαμπρός, ο θανατωμένος από το θηριόμορφο αντίπαλό του, ανασταίνεται και παντρεύεται την καλή του.

ΘΕΣΠΙΣ: Μα εδώ δεν έχουμε γάμο.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Ακριβώς αυτό είναι το πρόβλημα. Ο Πενθέας ως άλλος Ιππόλυτος έχει αρνηθεί τις χαρές της Αφροδίτης. Η στέρησή του είναι τόση που πηγαίνει να οφθαλμοπορνέψει την ίδια του τη μάνα και τα υποτιθέμενα όργια των Μαινάδων.

ΘΕΣΠΙΣ: Μην ξεχνάς πως αυτό που επιδιώκουν οι Μαινάδες με τις τελετές τους είναι η επανένωση με τη Φύση, ο ομφάλιος εκείνος λώρος που τους επιτρέπει να θηλάζουν λιονταράκια και ν' αφουγκράζονται την αναπνοή των σκίνων. Αυτό θέλει να δει ο Πενθέας, ο άρχοντας της Πόλεως, αυτός που θεσμοθετεί για να εξασφαλίζει την τάξη στην πειθαρχημένη αγέλη. Ο Νόμος των ανθρώπων νοσταλγεί τη θεία Αρμονία του Όλου, την παραδείσια εκείνη κατάσταση του Άπαντος, όπου το άτομο ουκ έστιν έτι.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Αν είναι έτσι, η ανάσταση του Πενθέα σημαίνει νίκη του Νόμου των ανθρώπων έναντι του Θείου Νόμου της προαιώνιας ευδαιμονίας.

ΘΕΣΠΙΣ: Όχι απαραίτητως. Σε συγχαίρω παρ' όλα αυτά για το συλλογισμό σου. Υπάρχει ένα θείο σχέδιο, που εμείς, τα εφήμερα όντα της στιγμής αγνοούμε: μια αέναη πάλη του Καλού με το Κακό, ένα παιχνίδι ζαριών που κανείς δεν ξέρει από πριν ποιος θα είναι ο νικητής.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Κι αν αναστηθεί ο Πενθέας ποιος θα είναι ο νικητής;

ΘΕΣΠΙΣ: Η Πόλις, την οποία η μεγαλοψυχία του θεού δεν αφήνει να καταστραφεί.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Μα αυτός ο θεός είναι βαρβαρικής καταγωγής και γεμάτος μίσος για τους εχθρούς του.

ΘΕΣΠΙΣ: Είναι ένας εξελληνισμένος θεός: ο καλοκάγαθος θεός του οίνου, ο στεφανωμένος με το γλυκύ καρπό των αμπελιών. Κι ως έλληνας δεν υπερβαίνει το μέτρο. Ο θίασος του βέβαια αποτελείται από βάρβαρες γυναίκες. Όμως αυτός εμφανίζεται με δύο ονόματα: Βάκχος και Διόνυσος. Ο Βάκχος εκδικείται και ο Διόνυσος συγχωρεί.

ΠΕΝΘΕΑΣ: Παρ' όλα αυτά κάτι δεν κολλάει. Φοβάμαι ότι η ανάσταση θα ξενίσει τους θεατές.

ΘΕΣΠΙΣ: Κι εγώ το φοβάμαι. Κι είναι χρόνια τώρα που αυτό το ερώτημα παιδεύει το μυαλό μου, τις μικρές ώρες της νύχτας που το σώμα χαλαρώνει κι αφήνει τη Σκέψη ελεύθερη να πετάξει στα ουράνια. Όμως το θέατρο είναι πράξη και μόνο το τέλος θα δείξει την επιτυχία ή την αποτυχία. Εγώ είμαι έτοιμος να βάλω το κεφάλι μου στον ελεό, στο κούτσουρο του χασάπη, και να μιλήσω έχοντας επίγνωση του θράσους μου κι έτοιμος να επωμιστώ τις συνέπειες της πράξης μου. Εξ άλλου αυτό δε σημαίνει τραγωδία; Εσύ όμως

είσαι έτοιμος να εκτεθείς δημόσια; Μην μου απαντήσεις σήμερα. Σε περιμένω αύριο την ίδια ώρα.

Ημέρα δέκατη

ΘΕΣΠΙΣ: Τώρα είμαι πέρα από το θάνατο και δε φοβάμαι τίποτα. Πόσο γκρίζα είναι όλα! Κι ο κόσμος γεμάτος σκουπίδια. Θα έρθει άραγε κάποιος θεός να μας χαρίσει το αίμα που ρόδιζε κάποτε τα μάγουλά μας στο άγγιγμα της Αιδούς; Ο μαθητής μου δεν ήρθε. Ο Πενθέας δεν αναστήθηκε. Τον είδα απόψε στον ύπνο μου: γέρο και χλωμό και να ξεκολλάνε οι σάρκες από το πρόσωπό του, ν' αφήνουν τα κόκκαλά του γυμνά. «Πότε θα ξανάρθεις;» τον ρώτησα.

ΠΕΝΘΕΑΣ: *Δεν ξέρω. Ίσως όταν ωριμάσουν τα σπαρτά.*

*πριν τα θερίσουν
θα έρθω να τα ραντίσω
με το αίμα το καλό,
εκείνο που ωρίμασε σε βαρέλια
από βελανιδιά
και το σπέρμα του φοίνικα
κρατεί ερμητικά
το μυστικό μιας ζωής άλλης.*

*Νοστάλησα το χώμα
που φέρνει την άλλη σκοτεινιά
εκείνη που μήτε ο έρωτας
μπορεί να διαπεράσει,
τα δαχτυλίδια των αθανάτων
που μέσα ξεκουράζουν τη σκέψη τους
από το μετάξι του φόβου.
Κι ο πόνος είναι αληθινός
μόνο όταν δε φέρνει δάκρυα.
Την ελευθερία του ανθρώπου
ν' αμαρτάνει από άγνοια*

τη ζήλεψαν ακόμα κι οι θεοί.

ΘΕΣΠΙΣ: Πενθέα, Πενθέα, πένθος καλεί τ' όνομά σου.

ΤΕΛΟΣ.